

คู่มือระบบการดูแลระยะยาวด้านสาธารณสุขสำหรับผู้สูงอายุที่มีภาวะพึ่งพิงในพื้นที่ (Long Term Care) ในระบบหลักประกันสุขภาพแห่งชาติปีงบประมาณ 2559

คู่มือระบบการดูแลระยะยาวด้านสาธารณสุขสำหรับผู้สูงอายุที่มีภาวะพึ่งพิงในพื้นที่ (Long Term Care) ในระบบหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ ปีงบประมาณ 2559

จัดพิมพ์เผยแพร่โดย

สำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ (สปสช.)
 เลขที่ 120 หมู่ 3 ชั้น 2-4 อาคารรัฐประศาสนภักดี
 ศูนย์ราชการเฉลิมพระเกียรติ 80 พรรษา 5 ธันวาคม 2550
 ถนนแจ้งวัฒนะ แขวงทุ่งสองห้อง เขตหลักสี่ กรุงเทพฯ 10210
 โทรศัพท์ 02 1414000 โทรสาร 02 1439730-1 เว็บไซต์ www.nhso.go.th

ที่ปรึกษา

นายสุวรรณชัย วัฒนายิ่งเจริญชัย	รองปลัดกระทรวงสาธารณสุข
นายประทีป ธนกิจเจริญ	รองเลขาธิการรักษาการแทน เลขาธิการสำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ
นายสัมฤทธิ์ ศรีธำรงสวัสดิ์	รองเลขาธิการสำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ
นายณัฐพร วงษ์ศุทธิภากร	รองอธิบดีกรมอนามัย
นายเอกชัย เพียรศรีวีระชา	ผู้อำนวยการสำนักอนามัยผู้สูงอายุ กรมอนามัย
นายประสิทธิ์ชัย มั่งจิด	รองผู้อำนวยการสำนักบริหารการสาธารณสุข สถาบันวิจัย ระบบสาธารณสุข
นายสันติ ลาภเบญจกุล	ผู้อำนวยการโรงพยาบาลสำชนิ
นายศุภผล ศรีสุขวัฒนา	ที่ปรึกษาสำนักกฎหมาย สำนักงานหลักประกันสุขภาพ แห่งชาติ

คณะผู้จัดทำ

นางอรจิตต์ บำรุงสกุลสวัสดิ์	ผู้อำนวยการสำนักสนับสนุนระบบบริการสุขภาพชุมชน สปสช.
นางวิมล บ้านพวน	หัวหน้ากลุ่มพัฒนาระบบส่งเสริมสุขภาพผู้สูงอายุและ เครือข่าย สำนักอนามัยผู้สูงอายุ กรมอนามัย กระทรวง สาธารณสุข
นายวีระพงศ์ เจริญเกตุ	สำนักกฎหมาย สปสช.
นายเสกสรรค์ กัญญาสาย	สำนักกฎหมาย สปสช.
นายอาทิตย์ วสุรัตน์	สำนักสนับสนุนระบบบริการสุขภาพชุมชน สปสช.
นางศศิธร ไชยสิทธิ์พร	สำนักสนับสนุนระบบบริการสุขภาพชุมชน สปสช.
นางเพียงพร สันทัต	สำนักสนับสนุนระบบบริการสุขภาพชุมชน สปสช.
นางสาวเยาวภา สันติกุล	สำนักสนับสนุนระบบบริการสุขภาพชุมชน สปสช.

สาส์นจาก ศ.คลินิกเกียรติคุณ นพ.ปิยะสกล สกลสัตยาทร

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข

เรื่อง นโยบายการพัฒนาการดูแลระยะยาวด้านสาธารณสุขสำหรับผู้สูงอายุที่มีภาวะพึ่งพิงในพื้นที่ (Long Term Care)

รัฐบาลให้ความสำคัญกับการที่ประเทศไทยจะเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ และมีนโยบายด้านการดูแลสุขภาพผู้สูงอายุทุกกลุ่มอย่างต่อเนื่อง โดยพบว่าประชากรสูงอายุเพิ่มขึ้น จาก 4 ล้านคน (ร้อยละ 6.8) ในปี 2537 เป็น 10 ล้านคน (ร้อยละ 14.9) ในปี 2557 และคาดว่าจะเพิ่มเป็น 20.5 ล้านคน (ร้อยละ 32.1) ในปี 2583 และในปี 2558 กระทรวงสาธารณสุขดำเนินการประเมินคัดกรองสุขภาพผู้สูงอายุ จำนวน 6,394,022 คน พบว่าเป็นกลุ่มติดสังคมประมาณ 5 ล้านคน หรือร้อยละ 79 และเป็นผู้สูงอายุที่มีภาวะพึ่งพิง กลุ่มติดบ้าน ติดเตียง จำเป็นต้องสนับสนุนบริการด้านสุขภาพและสังคมประมาณ 1.3 ล้านคน หรือร้อยละ 21

ในปี 2559 รัฐบาลได้มุ่งเน้นในการดูแลผู้สูงอายุที่มีภาวะพึ่งพิง ทั้งกลุ่มติดบ้าน และกลุ่มติดเตียง โดยมีเป้าหมายสำคัญคือทำอย่างไรจะป้องกันไม่ให้ผู้สูงอายุที่ยังแข็งแรงมีการเจ็บป่วยจนต้องอยู่ในภาวะพึ่งพิง และทำอย่างไรผู้สูงอายุที่อยู่ในภาวะพึ่งพิงจะได้รับการดูแลอย่างเหมาะสม ดังนั้นรัฐบาลจึงได้สนับสนุนงบประมาณเพิ่มเติมจากงบเหมาจ่ายรายหัวปกติ จำนวน 600 ล้านบาท ให้แก่สำนักงานกองทุนหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ(สปสช.) เป็นพิเศษสำหรับดูแลสุขภาพผู้สูงอายุกลุ่มนี้ เพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในการจัดบริการทางการแพทย์ บริการสร้างเสริมสุขภาพและป้องกันโรค บริการฟื้นฟูสมรรถภาพด้านการแพทย์ ให้แก่ผู้สูงอายุติดบ้านติดเตียงตามชุดสิทธิประโยชน์ โดยมีกระทรวงสาธารณสุขร่วมกับสำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ(สปสช.) และองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ร่วมกันดำเนินการ เป้าหมายการดำเนินงาน ในปี2559 คือผู้สูงอายุกลุ่มที่มีภาวะพึ่งพิงจำนวน 100,000 ราย ในพื้นที่ประมาณ 1,000 ตำบล ในทุกจังหวัด ครอบคลุมกรุงเทพมหานคร

คาดหวังว่าผู้สูงอายุที่อยู่ติดบ้านติดเตียงจะได้รับดูแลจากทีมสหสาขาวิชาชีพจากหน่วยบริการปฐมภูมิและโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพระดับตำบล บริการดูแลด้านสุขภาพถึงที่บ้านอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอตามปัญหาสุขภาพตามชุดสิทธิประโยชน์ โดยการมีส่วนร่วมของครอบครัว ชุมชนและท้องถิ่น ส่งผลให้ผู้สูงอายุมีคุณภาพชีวิตที่ดี อยู่ในสังคมอย่างมีศักดิ์ศรีเข้าถึงบริการอย่างถ้วนหน้าและเท่าเทียม เป็นการสร้างสังคมแห่งความเอื้ออาทร อีกทั้งยังเป็นการสร้างความร่วมมือของภาคส่วนต่างๆ ควบคู่ไปกับการพัฒนาทีมหมอครอบครัวและอาสาสมัครในชุมชน เพื่อ "สังคมไทยสังคมผู้วัยวัย เข้าใจ เข้าถึง ทั่วถึง" ผู้สูงอายุมีคุณค่า มีศักดิ์ศรี เป็นหลักชัยของสังคม และมีคุณภาพชีวิตที่ดี

สารบัญ

	หน้า
1. ระบบการดูแลระยะยาวด้านสาธารณสุข (Long-term care) คืออะไร?	1
2. ทำไมต้องพัฒนาการจัดระบบการดูแลระยะยาวด้านสาธารณสุขในพื้นที่	1
3. ทำไมต้องค่อยๆ ขยายระบบการดูแลระยะยาวด้านสาธารณสุขในพื้นที่	2
4. เป้าประสงค์การพัฒนาการดูแลระยะยาวด้านสาธารณสุขในพื้นที่	3
5. หลักการสำคัญในการพัฒนา	4
6. กรอบแนวคิดการพัฒนาการดูแลระยะยาวด้านสาธารณสุขสำหรับผู้สูงอายุ	5
7. การคัดกรองและตรวจประเมินภาวะพึ่งพิงจำเป็นแค่ไหน?	6
8. ชุดสิทธิประโยชน์การดูแลระยะยาวด้านสาธารณสุขสำหรับผู้สูงอายุ	8
9. บุคลากรที่จำเป็นสำหรับการจัดการดูแลระยะยาวด้านสาธารณสุขสำหรับผู้สูงอายุ	8
10. ภาควิชาข้อแองและทีมสหวิชาชีพร่วมวางแผนการดูแลระยะยาวเฉพาะราย (Case conference and setting care plan)	10
ภาคผนวก	
ก. สรุบบบบการดูแลระยะยาวด้านสาธารณสุขสำหรับผู้สูงอายุที่มีภาวะพึ่งพิงในระบบหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้า และการสนับสนุนงบประมาณปี 2559	19
ข. ชุดบริการด้านสาธารณสุขสำหรับผู้สูงอายุที่มีภาวะพึ่งพิงในพื้นที่	25
ค. บันทึกความร่วมมือ เพื่อสนับสนุนการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเรื่องการจัดระบบการดูแลระยะยาวด้านสาธารณสุขสำหรับผู้สูงอายุที่มีภาวะพึ่งพิง (Long Term Care) แบบบูรณาการในพื้นที่ระหว่าง กระทรวงสาธารณสุข สำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ สมาคมสันนิบาตเทศบาลแห่งประเทศไทย และ สมาคมองค์การบริหารส่วนตำบลแห่งประเทศไทย	31